

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhanoğlu** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kezban KONUKÇU

İstanbul Milletvekili

Türkiye'de Anayasa'nın 51. maddesinde güvence altına alınan sendika hakkı sistematik şekilde engellenmekte, emekçilerin anayasal hakları gün be gün artarak ihlal edilmeye, cezasızlık düzeni ise patronlara kalkan olmaya devam etmektedir. Öyle ki; sendikal haklar sadece patronlar eliyle değil, aynı zamanda iktidar eliyle de baskı altına alınmaktadır. Sendikal mücadele yürüten işçiler gözaltına alınmakta, sendika başkanları ve temsilcileri yargılanmakta, kolluk kuvvetleriyle karşı karşıya bırakılmaktadır.

Nitekim, Zara gibi uluslararası markalara üretim yapmasına rağmen, işçilerin en temel haklarını bile gasp eden, yıllardır asgari ücretle çalıştırılan işçilerin maaşlarını zamanında yatırmayan, mesaiyi eksik ödeyen, yıllık izin haklarını yok sayan Dersim'de faaliyet gösteren Peri Tekstil'de sömürü düzenine karşı sendikal haklarını kullanan işçilerin işten çıkarılarak cezalandırılması ile yaşanan gelişmeler Anayasal hak olan sendikalaşma hakkının, yaratılan fiili durumlarla ortadan kaldırılmasının en güncel ve çarpıcı örneklerinden birisi olarak düzenin geldiği noktayı gözler önüne sermektedir.

Uzun yıllardır mobbing ve baskı ortamında ağır ve zorlu koşullarda güvencesiz çalışmak zorunda bırakılan işçilerin haklarını aramak ve insanca bir yaşam kurmak amacıyla BİRTEK-SEN'e üye olmaları fabrika yönetiminin "sendikalı çalıştıramam" tutumuyla karşılanmış, mobbing ve hakarete tepki gösteren 14'ü kadın toplamda 17 emekçi patronun "bizi çileden çıkarmayın, dayak mı istiyorsunuz" yönündeki sözlerinden sonra servis tartışması gibi basit bir gerekçe öne sürülerek hukuksuzca işten atılmıştır. Tüm bu haksızlıklara karşı Anayasal haklarını kullanarak BİRTEK-SEN'e üye olan ve bu nedenle işten çıkartılan 17 Peri Tekstil işçisi 20 güne yakın bir süredir haklarını geri alabilmek, işlerine geri dönebilmek, sendikal

haklarının hayat bulmasını sağlamak amacıyla 5 Ağustos'ta fabrika önünde kurdukları direniş çadırında mücadelelerini sürdürmektedir.

İşten atılan 17 işçiden 14'ünün kadın olması, bu baskının birincil olarak kadın emeği üzerinden yürütüldüğünün açık bir göstergesidir. Yoksulluk, artan şiddet sarmalı içinde sıkışıp kalan, işsizlikle, güvencesizlikle ve yoksullukla mücadele eden kadınlar, sendikal haklarını kullandıklarında, hak aradıklarında Peri Tekstil örneğinde de görüldüğü üzere ilk hedef haline getirilerek ya susturulmakta ya da sistem dışına atılmaktadır.

Kadın emeğinin güvencesizleştirildiği, kayıt dışı ve düşük ücretli işlerde yoğunlaştığı bir emek rejiminde; sendikalaşma hakkını kullanan kadınların cezalandırılması yalnızca bir işten çıkarma değil, aynı zamanda emeğe ve kadınların toplumsal varlığına dönük sistematik bir saldırıdır. Kadınların ekonomik olarak güçsüzleştirilmesi, toplumsal yaşamda eşitlik mücadelesinden dışlanması ve şiddete açık hale getirilmesini de beraberinde getirmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Dersim'de faaliyet gösteren Peri Tekstil'de, BİRTEK-SEN üyesi 17 işçiden 14'ünün kadın olduğu ve sendikalı oldukları gerekçesiyle işten çıkarıldığı Bakanlığınız bilgisi dahilinde midir?
- 2- İşçilerin anayasal haklarını kullanarak sendikaya üye olmaları sonucunda işten çıkarılması, iş hukukuna ve Anayasa'ya aykırı değil midir?
- 3- Bakanlığınızca "Sendikalı Çalıştırmam" diyerek işçilerin sendikal haklarını ihlal eden ve sendikal ayrımcılık suçu işleyen Peri Tekstil hakkında başlatılan herhangi bir idari veya hukuki süreç bulunmakta mıdır?
- 4- İşten çıkarılan işçilerin çalışma koşullarına dair; günlük 10,5 saati bulan mesai, maaşların zamanında ödenmemesi, fazla mesailerin eksik yatırılması ve yıllık izin haklarının kullandırılmaması gibi iddialar Bakanlığınızca incelenmiş midir? Bu işletmede iş müfettişi görevlendirilmiş midir?
- 5- Uluslararası markalara üretim yapan tedarikçi firmaların, işçi haklarını sistematik şekilde ihlal etmeleri durumunda Bakanlığınız bu markalarla veya uluslararası denetim kuruluşlarıyla işbirliği yapmakta mıdır? Zara'nın Türkiye'deki tedarikçileri Bakanlığınız tarafından düzenli olarak denetlenmekte midir?

- 6- Anayasal bir hak olan sendikal örgütlenme hakkına karşı yapılan bu açık saldırıya karşı Bakanlığınız hangi somut adımları atmayı planlamaktadır? Bu hukuksuz işten çıkarmaların durdurulması ve işçilerin işe geri iade edilerek haklarının ödenmesi amacıyla Peri Tekstil yönetimiyle bir görüşme gerçekleştirilmiş midir?
- 7- 2020-2025 yılları arasında Türkiye’de sendikal faaliyetleri nedeniyle işten çıkarılan işçilerin sayısı kaçtır? Bu işçilerin cinsiyetlerine göre dağılımı nedir? Aynı dönemde kadın işçilere yönelik hak ihlallerine ilişkin açılan denetim sayısı nedir?
- 8- Kadın işçilerin düşük ücretle, kayıt dışı, sendikasız ve güvencesiz istihdama mahkûm edilmesi kadına yönelik şiddeti artıran başlıca faktörlerden biridir. Bakanlığınız, kadın emeği ile kadına yönelik şiddet arasındaki bu ilişkiyi dikkate alan bütüncül bir politika geliştirmeyi planlamakta mıdır?
- 9- DEM Parti olarak insan hakları kapsamında değerlendirdiğimiz kadın emeğine, sendikal hakların fiilen engellenmesine ve emekçilere yönelik bu saldırıların ortadan kaldırılması, örgütlenme özgürlüğünün geliştirilmesi adına Bakanlığımızca herhangi bir çalışma yapılması düşünülmekte midir?
- 10- Türkiye’de kadın işsizliği oranı sürekli olarak erkeklere oranla daha yüksek seyretmektedir. Kadın işsizliğinin azaltılmasına yönelik Bakanlığınızın somut ve sonuç alıcı politikaları nelerdir?
- 11- Son 5 yılda Türkiye genelinde gözaltına alınan sendika temsilcisi, yönetici veya üyelerinin sayısı kaçtır? Sendikal faaliyet yürütenlerin kolluk güçleriyle karşı karşıya kalması, ifade özgürlüğü ve örgütlenme hakkı açısından Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?